

Utbildningsplan

Fakultetsnämnden för hälsa, socialt arbete och beteendevetenskap
Institutionen för pedagogik, psykologi och idrottsvetenskap

Missbruks- och beroendevård, masterprogram, 120 högskolepoäng
Treatment and Care of Substance Abuse Master Programme, 120 credits

Nivå

Avancerad nivå

Inrättande av program

Inrättad av Organisationskommittén 2009-03-26

Fastställande av utbildningsplan

Fastställd av Nämnden för grundnivå och avancerad nivå inom fakultetsnämnden för hälsa, socialt arbete och beteendevetenskap 2009-09-15

Utbildningsplanen gäller från och med höstterminen 2011

Senast reviderad 2011-02-19

Förkunskaper

Grundläggande behörighet för studier på avancerad nivå samt särskild behörighet:

- 90 högskolepoäng i något av huvudområdena pedagogik, socialt arbete, vårdvetenskap eller motsvarande huvudområde, inklusive ett examensarbete motsvarande 15 högskolepoäng på kandidatnivå
- 2 års yrkeserfarenhet inom området eller annan erfarenhet som kan prövas likvärdig
- Svenska B och Engelska A eller motsvarande.

Programbeskrivning

Syftet med utbildningen är att studenten ska utveckla fördjupad kunskap och kompetens för ett kvalificerat arbete inom nordisk missbruks- och beroendevård samt förbereda sig för forskning inom fältet. Därutöver syftar utbildningen till att genom integration av kunskap från flera praxisfält lägga en grund för en tvärprofessionell och helhetsorienterad missbruks- och beroendevård i ett nordiskt perspektiv.

En tänkbar arbetsmarknad efter genomgången utbildning är tjänster med specialistfunktioner, tjänster med övergripande ansvar / ledarskap inom såväl offentlig som privat sektor samt frivilligorganisationer. Andra tänkbara arbetsuppgifter kan vara tjänster med utvecklings- eller forskningsuppdrag inom missbruks- och beroendevården

Mål

Centrala examensmål enligt Högskoleförordningen:

Kunskap och förståelse

För masterexamen skall studenten

- visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet såväl

brett kunnande inom området som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av området samt fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, och

- visa fördjupad metodkunskap inom huvudområdet för utbildningen.

Färdighet och förmåga

För masterexamen skall studenten

- visa förmåga att kritiskt och systematiskt integrera kunskap och att analysera, bedöma och hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer även med begränsad information,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart redogöra för och diskutera sina slutsatser och den kunskap och de argument som ligger till grund för dessa i dialog med olika grupper, och
- visa sådan färdighet som fordras för att delta i forsknings- och utvecklingsarbete eller för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningsätt

För masterexamen skall studenten

- visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter samt visa medvetenhet om etiska aspekter på forsknings- och utvecklingsarbete,
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

Programspecifika mål

Studenten ska ha fördjupad kunskap och kompetens för ett kvalificerat arbete inom missbruks- och beroendevården med särskilt fokus på följande områden:

- Professionellt förhållningsätt
- Missbruks- och beroendeproblematik
- Missbruks- och beroendevård
- Professions- och organisationsutveckling
- Vetenskapligt förhållningsätt och forskningsarbete

Innehåll och struktur

Organisation

Utbildningen ges av IKM (Institutet för Kunskaps- och Metodutveckling inom ungdoms- och missbruksvård) som är en särskild enhet vid Institutionen för pedagogik, psykologi och idrottsvetenskap. Samarbete med Institutionen för hälso- och vårdvetenskap samt Institutionen för socialt arbete kan ske i samband med examination. Dessa institutioner ingår också i programrådet.

Linnéuniversitetet har huvudansvaret för masterutbildningen, men den bygger på samverkan med lärosäten i Norge och Danmark enligt särskilda avtal.

För programmet finns en person som är programansvarig. Det finns också ett programråd bestående av representanter för de olika nordiska lärosätena, institutionerna vid Linnéuniversitet samt studeranderepresentanter. Varje land har en egen referensgrupp knuten till utbildningen. Referensgruppen i Sverige består IKM:s styrelse, det vill säga representanter från Socialstyrelsen, Statens institutionsstyrelse, Kriminalvårdsverket samt Sveriges Kommuner och Landsting.

Programöversikt

Under det första året ansvarar varje enskilt land för utbildningen inom ramen för respektive system men med utgångspunkt i en likvärdig utbildningsplan. Det nordiska perspektivet innebär då att studenten via lärarutbyte, litteratur och studiebesök får kunskap om respektive länders missbruks- och beroendevård på både och individ-samhällsnivå. Även kunskapsläget i andra anländer, främst inom Europa berörs. Utbildningens upplägg under det andra året syftar till en integrering av studenternas erfarenheter samt kunskapsutbyte bl.a. genom gemensamma undervisningstillfällen som växelvis äger rum i Sverige, Norge och Danmark. Studenterna träffas däremellan i mindre studiegrupper i respektive land, men kommer att kommunicera med varandra via en dataplattform. Ett komparativt perspektiv kommer att eftersträvas i studenternas uppsatser.

Kurser i programmet

Samtliga kurser är obligatoriska.

År 1

Missbruks- och beroendeproblematik 10 högskolepoäng, A1N

- Drogekunskap, missbruk, beroendeproblematik och psykisk ohälsa
- Drogbrukets sammanhang, betydelser och förklaringsmodeller
- Fysiologiska, psykiska och sociala konsekvenser av missbruk och beroende

Missbruks- och beroendevård, 20 högskolepoäng, A1F

- Etik, demokrati och människosyn
- Förändringsarbetets villkor och innehåll
- Samhällsvillkor och organisering av missbruks- och beroendevården i Norden.

Vetenskapligt förhållningssätt, 15 högskolepoäng, A1F

- Vetenskaplig och erfarenhetsbaserad kunskap
- Villkor för evidensbaserad praktik,
- Kvantitativ och kvalitativ metodik

Självständigt arbete 15 högskolepoäng, A1E

- Genomföra ett kvalificerat självständigt arbete

År 2

Professions- och verksamhetsutveckling 30 högskolepoäng, A1F

- Profession och professionsutveckling,
- Gruppdynamik, ledarskap och organisationsutveckling
- Samverkan i multiprofessionella organisationer,
- Dokumentation och utvärdering ur ett kompetens- och organisationsperspektiv

Fördjupning inom forskningsmetodik för professionsutveckling/verksamhetsutveckling 15 högskolepoäng, A1F

- Forskningsmetodik med fokus på valt ämne (fördjupning)
- Profession och professionsutveckling med fokus på förändringsarbetets villkor eller
- Verksamhetsutveckling med fokus på en evidensbaserad praktik

Självständigt arbete 15 högskolepoäng; A2E

- Genomföra ett kvalificerat självständigt arbete

För de studenter som önskar finns möjlighet att skriva ett självständigt arbete om 30 högskolepoäng istället för två separata arbeten om 15 högskolepoäng.

Arbetslivsanknytning/Omvärldskontakter

Utbildningen har en nordisk prägel med internationella samarbetspartners. Referensgrupper från respektive land med förankring i det aktuella verksamhetsfältet är knutna till utbildningen och kommer att kunna bidra till utvecklingen av den nordiska mastern. För den enskilde studenten kommer utbildningens upplägg med direkt samverkan med de andra nordiska ländernas lärare och studenter att stärka

kunskapsutvecklingen och möjliggöra en utökad arbetsmarknad inom Norden.

Utlandsstudier

I utbildningen ingår studiebesök inom de samverkande ländernas missbruks och beroendevård. Utbildningens upplägg under det andra året syftar till kunskapsutbyte mellan olika länder, bl.a. genom gemensamma undervisningstillfällen som växelvis äger rum i Sverige, Norge och Danmark.

Perspektiv i utbildningen

I masterprogrammet förmedlas ett holistiskt perspektiv på människan, vilket innefattar ett biologiskt- psykologiskt- socialt synsätt. Ett bidrag till hållbar utveckling såväl på samhälls- som på individnivå är att programmet syftar till att öka kunskapen om missbruk och beroende, om evidensbaserad vård och behandling när missbruksproblem uppstått. Syftet är att förbättra den enskildes hälsa, livskvalitet och delaktighet i samhället.

Kunskapen om att faktorer som ålder, genus och etnicitet kan ha betydelse för vilka behandlingsinsatser som är mest lämpade för den enskilde individen behandlas i programmets olika kurser, så även behovet av samverkan med familj, nätverk och det omgivande samhället.

Utbildningens upplägg under det andra året syftar till kunskapsutbyte mellan olika länder, bl.a. genom gemensamma undervisningstillfällen som växelvis äger rum i Sverige, Norge och Danmark.

Kvalitetsutveckling

Efter varje kurs görs en kursvärdering. Den genomförs i form av både muntliga och skriftliga utvärderingar i grupp eller enskilt. Resultatet sammanställs, tillsammans med kursansvarigs kommentarer och eventuella förslag till förändringar och presenteras sedan för de studerande i kursen. Utvärderingarna diskuteras och värderas både i kollegiet och tillsammans med representanter för studerandeföreningen. Mellan ett och två år efter avslutad utbildning sker en uppföljning av de studerande, där intresset fokuseras på vilket arbete de fått och hur de värderar utbildningen i efterhand. Sammanställningar av kurs- och programutvärderingar finns tillgängliga vid lärosätet.

Examen

Efter avklarade studier på programmet samt då avklarade studier motsvarar de fordringar som finns angivna i Högskoleförordningens examensordning samt i den lokala examensordningen för Linneuniversitetet kan studenten ansöka om examen. De som fullföljt Missbruks- och beroendevård, masterprogram 120 högskolepoäng kan erhålla följande examen:

Filosofie masterexamen med inriktning mot missbruks- och beroendevård
Huvudområde: Pedagogik eller Vårdvetenskap eller Socialt arbete

Master of Science (120 credits) with specialization in Treatment and Care of Substance Abuse

Main field of study: Education, Social Science or Caring Science

Examensbeviset är tvåspråkigt (svenska/engelska). Tillsammans med examensbeviset följer Diploma Supplement (engelska).

Övrigt

Den pedagogiska grundsyn som utgör basen för utbildningen utgår från teorier om yrkeskunskapens natur där syftet är att studenterna ska kunna integrera teori och praktik på ett fruktbart sätt, med målet att utveckla ett kritiskt reflekterande förhållningssätt. Kunskapsutveckling och lärande i detta avseende handlar främst om att låta erfarenhetsbaserad – och teoretisk kunskap prövas och speglas mot varandra genom att integrera livserfarenheter, yrkeserfarenheter och vetenskapligt baserad kunskap. Studenternas erfarenheter bildar underlag för analys, bearbetning och diskussion. Detta ger tillfälle att ta till vara andras erfarenheter och synsätt och därmed vidga de egna perspektiven. Arbetet med människor inom missbrukar- och beroendevården kräver att man har integrerat de kunskaper, färdigheter och den kritiska förmåga som krävs för att kunna leda och vidareutveckla praktiken.

Undervisningen består av föreläsningar, seminarier och skilda slag av grupp- och enskilda uppgifter. Huvudsakligen bedrivs undervisningen på svenska men föreläsningar och/eller delar av kurser sker på norska och danska. Arbetsformerna varierar och bygger på såväl individuellt arbete som samverkan i grupp med syfte att utveckla ett vetenskapligt förhållningssätt, fördjupad kunskap, kritiskt tänkande och problemlösning.

Perspektivet på studenternas lärande grundas i synen på lärande som en process av ömsesidighet och delat ansvar. Genom att framhålla det pedagogiska samtalets betydelse framhålls ett lärande där de samtalande involverar sina personliga, praktiska och teoretiska erfarenheter med varandra. Förutom att det pedagogiska innehållet blir meningsfullt, kritiskt genomlyst och utmanande understödjer ömsesidigheten självinsikt och lärande av såväl ett professionellt som kritiskt tänkande. Lärarna ska stimulera till ett sådant lärande men studenterna har likaväl ett eget ansvar för sitt lärande. Lärarna är på så sätt handledare och undervisare i lika hög grad.

Under år två kommer undervisningen bedrivas i Sverige, Norge och Danmark. Merkostnader förknippade med detta bekostas av studenten.